

Kirkkonummen kunta
Ympäristönsuojelu
Ympäristösuunnittelija Merja Puromies
14.5.2019
Asianumero 175/2019

Ympäristönsuojeluyksikön lausunto kunnan luonnonhoito- ja talousmetsäsuunnitelman luonnoksesta

Lausunnon lähtökohdat

Lausunnon keskeisinä lähtökohtina ovat Kirkkonummen kuntastrategia ja metsästrategia.

Kuntastrategian mukaan kunnassa turvataan luontoarvojen säilyminen ja kunnan kehittämisessä korostetaan luonnonläheisyyttä.

Metsästrategiassa esitetään seuraavat päämäärät:

- Kunnan omistamat metsät antavat asukkaille virkistystä, luontoelämyksiä ja liikuntamahdollisuuksia.
- Kunnan omistamat metsät turvaavat luonnon monimuotoisuuden säilymistä kunnassa.
- Kunnan omistamista metsistä saadaan puutavaraa edellä olevien päämäärien asettamissa rajoissa.

Lausunnossa esitettyjen näkökantojen tietopohjana ovat suunnitelmaluonnoksessa esitettyjen tietojen lisäksi ympäristönsuojeluyksikön teettämät luontoselvitykset, kunnassa ja Uudenmaan liitossa kaavoitusta varten tehdyt luontoselvitykset, valtion ympäristöhallinnon ylläpitämä liito-oravatietokanta, luontoharrastajien ilmoittamat havainnot ja yksikön omat maastohavainnot. Lausunnossa esitetyissä näkökannoissa ei ole pääsääntöisesti käytetty ympäristöjärjestöjen luontoselvityksiä, koska järjestöt toimittavat omat lausuntonsa selvityksineen. Ympäristöjärjestöt ovat kevään aikana selvittäneet varsin tarkasti suunnitelmaluonnoksen alueiden luontoa ja suunniteltujen toimenpiteiden vaikutuksia luontoarvoihin, mikä osaltaan antaa hyvän perustan suunnitelmaluonnoksen jatkoyöstämiselle.

Näkökannoissa ei ole otettu huomioon sitä, että suunnitelma-alueelle saattaa tulevaisuudessa tulla muuta maankäyttöä. Mahdollisten uusien maankäyttömuotojen valmistelevia toimenpiteitä ei ole syytä tehdä ainakaan ennen kuin uudet maankäyttömuodot on vahvistettu kaavoissa.

Yleisiä näkökantoja

Esitetään, että ainakin jatkossa kunnan luonnonhoito- ja talousmetsäsuunnitelma laaditaan ja käsitellään osa-alueittain.

- Kaikki kunnan omistamat metsät pois lukien suojelualueiden ja Natura-alueiden metsät käsittävän suunnitelman laatiminen on erittäin suuri työ. Jo hyvän suunnittelun edellyttämän tietopohjan kerääminen vaatii paljon selvityksiä ja tietojen keräämistä. Monelta toimenpiteiden kohteena olevalta alueelta ei ole tehty perusluontokartoituksiakaan. Näin ei ole ollut edellytyksiäkään tehdä suunnitelmasta kuntastrategian ja metsästrategian

mukaista. Suunnittelutyö vaatisi maastokäyntejä. Osallisten ja lausunnon antajien perehtyminen näin laajaan suunnitelmaan vaatii paljon aikaa.

Esitetään, että suunnitelmaluonnoksen kartoista poistetaan kuviorajaukset kaikkien luonnonsuojelualueiden kohdalta ja kaikissa kartoissa luonnonsuojelualueet merkitään selkeästi suunnitelman ulkopuolisina alueina.

- Luonnonhoito- ja talousmetsäsuunnitelma ei koske luonnonsuojelualueita eikä muita virallisen suojelustatuksen omaavia alueita. Näille alueille laaditaan metsästrategian mukaisesti ympäristönsuojeluyksikön toimesta hoito- ja käyttösuunnitelmat. Näissä suunnitelmissa kuvioinnin periaatteet poikkeavat luonnonhoito- ja talousmetsäsuunnitelmasta. Ylimääräisten alueiden kuvioinnit hankaloittavat laajaan suunnitelmaan perehtymistä.

Esitetään, että suunnitelmaluonnosta täydennetään niin, että

- kaikista kuvioista on kuvioluettelossa yleispiirteinen sanallinen kuvaus kuvion metsän rakenteesta ja tiedossa olevista luonto- ja maisema-arvoista.
- kaikista toimenpiteiden kohteina olevista kuvioista on kuvioluettelossa perustelut ja tavoitteet kuvion hoidolle sekä selostus toimenpiteestä runkojen lukumäärän vähentämisprosenttien kera sekä kuvaus toimenpiteiden jälkeisestä tilanteesta metsän rakenteen osalta.
- suunnitelman "Arvokkaat luontokohteet" -karttoihin lisätään kaikki eri tahojen tekemissä luontoselvityksissä tunnistetut luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet ja nämä osoitetaan suunnitelman hoitoluokituskartoissa "Arvometsiin".

Esitetään, että suunnitelmaluonnosta tarkistetaan siltä osin kuin tiedossa olevia luonto- ja maisema-arvoja ei ole otettu huomioon toimenpiteissä tai toimenpiteille ei ole esitetty kunta- ja metsästrategioiden kanssa linjassa olevia perusteluja. Uutta tarkastelua vaativia alueita ovat esimerkiksi metsät, jotka täyttävät METSO:n kriteerit tai joilla on edustavia uhanalaisia luontotyyppejä, uhanalaisia lajeja tai tällaisille lajeille soveltuvia elinympäristöjä.

- Toimenpiteitä ei ole juurikaan tarkistettu sen jälkeen, kun suunnitelmaluonnoksen ensimmäisen nähtävillä olon jälkeen on toimitettu tietoja toimenpiteiden kohteina olevien kuvioiden luontoarvoista. Suunnitelmaluonnoksessa osoitetut toimenpiteet hävittäisivät tai ainakin heikentäisivät monien luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden edustavuutta ja mm. lahopuusta riippuvaisten uhanalaisten lajien elinympäristöjä. Toimenpiteiden ohjeistukset ovat puutteellisia luonto- ja maisema-arvojen säilymisen näkökulmasta.

Mikäli suunnitelmassa esitetään toimenpiteitä alueille, joilta ei ole ajantasaisia luontoselvityksiä, esitetään suunnitelmaan kirjattavaksi, että viimeistään metsänhoitotöiden toimenpideohjelmien laadintavaiheessa tehdään luontoselvitykset niiltä alueilta, joilta ne puuttuvat tai ovat puutteelliset, ja luonnonhoito- ja talousmetsäsuunnitelmaa tarkistetaan toimenpideohjelman laatimisvaiheessa niiden pohjalta.

Esitetään, että ennen suunnitelman jatkokäsittelyä teetetään laskelmat kunnan metsiin sitoutuneesta hiilestä ainakin nykytilanteessa ja suunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden jälkeisessä tilanteessa sekä arviointi suunnitelman vaikutuksista ilmastonmuutoksen hillinnän näkökulmasta.

- Metsien hiilivarastojen koko vaikuttaa ilmastonmuutoksen hillinnän onnistumiseen. Laskelmista kunta saisi tietoa siitä, miten se voi vaikuttaa luonnonhoito- ja talousmetsäsuunnitelman kautta ilmastonmuutoksen hillintään.

Kuviokohtaiset näkökannat

Näkökantoja on esitetty vain niistä alueista, joilta on tehty luontoselvityksiä tai muutoin on riittävästi tietoa niiden metsien luonteesta.

Näkökannat on ryhmitelty suunnitelmakarttojen mukaisesti.

Björkbacka (Pahamäen alue Juusjärven länsipuolella)

Esitetään, että alueen kuviot osoitetaan talousmetsän sijaan hoitoluokkaan ulkoilu- ja virkistysmetsä ja suunnitelmaluonnoksessa osoitettuja toimenpiteitä (harvennukset, poimintahakkuut, ylipuiden poistot) tarkistetaan.

Alueella on huomattavat luonto-, maisema- ja virkistysarvot. Alue on monipuolinen kalliomänniköiden, kangasmetsien ja lehtojen kokonaisuus. Puustossa on komeita kilpikaarnaisia lakkapäämäntyjä ja keloja. Maassa on paikoin runsaasti havumaapuuta. Alueella on laajalti liito-oravan elinympäristöä, jonka soveltuvuutta liito-oravalle ei tule heikentää. Luontoarvojen lisäksi alueella on huomattavat virkistys- ja maisema-arvot. Alue sopii sijainniltaan lähiretkikohteeksi. Aluetta on perusteltua kehittää vetovoimaisena lähiretkikohteena pyrkien luonnontilaistamaan talousmetsänä hoidettuja kuvioita. Yksipuolisia kasvatusmänniköitä on perusteltua harventaa jättäen myös pääosa koivuista ja kuusista.

Björkebo

Alueelta ei ole ajantasaisia luontoselvityksiä, suunnitelmaan ei oteta kantaa tässä vaiheessa.

Bro

Esitetään, että

- kuvion 1460 itäosa kirjataan kehittymään luonnontilaisena alueena, jolta kaadetaan ainoastaan ulkoilijoille vaaralliset puut maalahopuiksi.
Kuvion itäosa kuuluu alueeseen, joka on todettu Jerikonmäen kasvillisuus- ja luontotyypiselvityksessä vanhojen mäntyjen ja lahoppuun johdosta paikallisesti arvokkaaksi luontokohteeksi, joka suositellaan jätettäväksi kehittymään luonnontilaiseen suuntaan.
- kuviolle 1467 osoitettua voimakasta poimintahakkuuta tarkistetaan niin, että kuvion maisemallisesti ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat männyt säilytetään. Ulkoilijoille vaaralliset puut on perusteltua kaataa.
Jerikonmäen alueella on ympäristönsuojeluyksikölle tehtyjen ilmoitusten mukaan havaittu keväällä 2019 liito-oravia. Alueella on syytä tehdä liito-oravaselvitys. Vähintäänkin ydinalue on jätettävä toimenpiteiden ulkopuolelle. Mikäli liito-oravan muulle elinympäristöalueelle ja kulkuyhteyksille osoitetaan toimenpiteitä, nämä on suunniteltava niin, että niiden soveltuvuutta liito-oravalle ei heikennetä ja ne kehittyvät liito-oravalle hyvin soveltuvina.

Brudberg ja Kartsvik

Esitetään, että karttalehden kuvioilla ja niiden ympäristössä tehdään viimeistään toimenpideohjelman laatimisvaiheessa selvitys, jossa rajataan liito-oravan elinympäristöalue ja sen ydinalue sekä määritellään tarvittavat yhteydet.

Alueella on vuonna 2018 tehtyjen liito-oravahavaintojen perusteella liito-oravan ydinaluetta, lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ja muuta elinympäristöä. Vähintäänkin ydinalue on jätettävä toimenpiteiden ulkopuolelle. Mikäli liito-oravan muulle elinympäristöalueelle ja kulkuyhteyksille osoitetaan toimenpiteitä, nämä on suunniteltava niin, että niiden soveltuvuutta liito-oravalle ei heikennetä ja ne kehittyvät liito-oravalle hyvin soveltuvina.

Drusibacken

Esitetään, että

- suunnitelmaluonnoksesta poistetaan kuviot (1-20), jotka eivät ole kunnan omistuksessa.
- kuviot 765-773 osoitetaan hoitoluokituksessa talousmetsän sijaan ulkoilu- ja virkistysmetsäksi.
Alue sijaitsee tiivistyvän asuinalueen vieressä vilkkaassa käytössä olevan ulkoilureitin varrella.
- kuviolle 1498 osoitettua toimenpidettä (harvennus) tarkistetaan.
Osa kuviosta on osoitettu Tolsanjärven alueen kasvillisuus selvityksessä silmälläpidettävää luontotyyppiä edustavana alueena arvoluokkaan paikallisesti arvokas. Hakkuu heikentäisi alueen edustavuutta luonnon monimuotoisuuskohteena.
- kuviolle 773 osoitettua toimenpidettä (harvennus) tarkistetaan.
Osa kuviosta on osoitettu Tolsanjärven alueen kasvillisuus selvityksessä erittäin uhanalaista luontotyyppiä edustavana alueena arvoluokkaan paikallisesti arvokas. Hakkuu heikentäisi alueen edustavuutta luonnon monimuotoisuuskohteena.
- kuviolle 770 osoitettua toimenpidettä (harvennus) tarkistetaan.
Osa kuviosta on osoitettu Tolsanjärven alueen kasvillisuus selvityksessä vanhana metsänä arvoluokkaan paikallisesti arvokas. Hakkuu heikentäisi alueen edustavuutta luonnon monimuotoisuuskohteena.
- suunnitelmaluonnokseen lisätään, että alueella tehdään vuonna 2019 asemakaavoitukseen liittyvät liito-orava-, linnusto-, lepakko- ja kirjovertkoperhosselvitykset ja nämä selvitykset otetaan huomioon viimeistään toimenpideohjelman laatimisvaiheessa.

Friggesby

Suunnitelmaluonnokseen ei ole kommentoitavaa karttalehden osalta.

Getberg

Esitetään, että

- kuvioille 684, 685, 687, 689 ja 693 suunnitellut toimenpiteet (ensiharvennukset ja ennakkoraivaukset) poistetaan suunnitelmaluonnoksesta.
Kuvioiden 684, 685, 687 ja 689 alue on määritelty Vuohimäen louhintalupahakemuksiin liittyvässä liito-oravaselvityksessä liito-oravan asuttamaksi elinympäristöksi. Alueella on useita kolohaapoja sekä haapoja ja tervaleppiä, joiden juurella havaittiin liito-oravan papanoita. Alueen on syytä antaa kehittyä luonnontilaiseen suuntaan. Pienpuuston harventaminen heikentäisi liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ja muuta elinympäristöä.
Kuvioiden alue kuuluu kunnan teettämä ekologisen verkoston selvityksessä (2014) esitettyyn ekologiseen yhteyteen. Yhteys on osoitettu Uudenmaan maakuntakaavassa viheryhteystarpeena. Yhteyden toimivuus kyseisellä alueella turvataan parhaiten antamalla sen kehittyä luonnontilaiseen suuntaan.

- kuvioilta 715, 717, 724, 725, 726 poistetaan osoitetut toimenpiteet tai viimeistään toimenpideohjelman laatimisvaiheessa tehdään selvitys, jossa rajataan liito-oravan elinympäristöalue ja sen ydinalue sekä määritellään tarvittavat liito-oravan kulkuyhteydet. Alueella on liito-oravahavaintojen perusteella liito-oravan ydinaluetta, lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ja muuta elinympäristöä. Vähintäänkin ydinalue on syytä jättää toimenpiteiden ulkopuolelle. Mikäli liito-oravan muulle elinympäristöalueelle ja kulkuyhteyksille osoitetaan toimenpiteitä, nämä on syytä suunnitella niin, että niiden soveltuvuutta liito-oravalle ei heikennetä ja ne kehittyvät liito-oravalle hyvin soveltuvina.
- suunnitelmaluonnoksesta poistetaan kuvioille 1484, 1487, 1489 osoitetut toimenpiteet. Kuvioden puusto on varsin harva. Alueella on äskettäin tehty harvennusta.
- suunnitelmaluonnosta tarkistetaan muiden karttalehden kuvioden osalta. Kuvioden alueelta ei ole luontoselvityksiä, suunnitelmaan otetaan kantaa viimeistään toimenpideohjelmavaiheessa.

Häggesböle

Esitetään, että

- kuviolle 988 osoitettu toimenpide (harvennus) poistetaan suunnitelmaluonnoksesta. Kuvio on määritelty Häggesbölen luontotyyppi- ja kasvillisuus selvityksessä arvokkaaksi luontotyyppikohteeksi. Selvityksessä suositellaan sen jättämistä kehittymään luonnontilaiseen suuntaan. Ylitiheää nuorta puustoa voidaan harventaa suosien lehtipuita.
- kuviolle 980 osoitettua toimenpidettä tarkistetaan ottaen huomioon luontoselvityksen suositukset. Kuvioon kuuluva kalliometsä täyttää Häggesbölen luontotyyppi- ja kasvillisuus selvityksessä METSO III-luokan kriteerit. Selvityksessä suositellaan sen jättämistä kehittymään luonnontilaiseen suuntaan.
- kuviolle 976 osoitettua toimenpidettä (ylispuiden poisto) tarkistetaan. Ylispuut ovat merenrantametsässä maisemallisesti arvokkaita ja tarjoavat petolinnulle pesäpaikkoja.

Hästhagen

Esitetään, että

- kuviolle 339 osoitettu poimintahakkuu poistetaan suunnitelmaluonnoksesta. Kuviolla on Hästhagenin ja Veikkolan urheilupuiston eteläosan alueiden luontotyyppi- ja kasvillisuus selvityksen mukaan METSO III –luokan mukaisia luontoarvoja. Selvityksessä suositellaan kuvio jätettäväksi kehittymään luonnontilaiseen suuntaan niin, että ylitiheää nuorta puustoa voidaan varovaisesti harventaa.
- kuvioille 249, 250 ja 252 osoitettuja toimenpiteitä tarkistetaan ottaen huomioon luontoselvityksen suositukset. Kuvioilla on Hästhagenin ja Veikkolan urheilupuiston eteläosan alueiden luontotyyppi- ja kasvillisuus selvityksen mukaan METSO III –luokan mukaisia luontoarvoja. Selvityksessä suositellaan, että mäntyjä harvennetaan epätasaisesti tavoitteena puiden järeytyminen ja tasaisen tilajärjestyksen rikkomisen poistaen puita etenkin lehtipuiden ja lehtipuuryhmien vierestä, puuston rakennetta monipuolistetaan pienaukottamalla, lahoppua tuotetaan kaulaamalla ja terttuseljat poistetaan.
- kuvioille 335 osoitettua toimenpidettä tarkistetaan ottaen huomioon luontoselvityksen suositukset.

Kuvioilla on Hästhagenin ja Veikkolan urheilupuiston eteläosan alueiden luontotyyppi- ja kasvillisuus selvityksen mukaan METSO III –luokan mukaisia luontoarvoja. Selvityksessä suositellaan, että kuvio jätetään kehittymään luonnontilaiseen suuntaan niin, että ylitiheää nuorta puustoa voidaan varovaisesti harventaa suosien lehtipuita ja huonokuntoiset puut jätetään korjaamatta pois.

Isosuo (Tampajan lähialue)

Esitetään, että kuvioilta 442 ja 447 poistetaan toimenpiteet tai viimeistään toimenpideohjelman laatimisvaiheessa tehdään selvitys, jossa rajataan liito-oravan elinympäristöalue ja sen ydinalue sekä määritellään riittävät liito-oravan kulkuyhteydet.

Alueella on Kylmälän liito-oravaselvityksen (2009) perusteella liito-oravan ydinaluetta, lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ja muuta elinympäristöä. Vähintäänkin ydinalue on syytä jättää toimenpiteiden ulkopuolelle. Mikäli liito-oravan muulle elinympäristöalueelle ja kulkuyhteyksille osoitetaan toimenpiteitä, nämä on syytä suunnitella niin, että niiden soveltuvuutta liito-oravalle ei heikennetä ja ne kehittyvät liito-oravalle hyvin soveltuvina.

Jolkby

Esitetään, että kuviolle 617 osoitettua toimenpidettä (harvennus) tarkistetaan ottaen huomioon kuvion luontoarvot.

Kuvio on Vesitorninmäen luontoselvityksen mukaan luonnon monimuotoisuuden kannalta paikallisesti arvokas kohde. Kuvioilla on eri-ikäistä ja kerroksellista lehtomaisen ja tuoreen kankaan metsää, jossa kasvaa myös järeitä kuusia ja koivua. Kuvio täyttää ainakin osin METSO I-luokan kriteerit. Toimenpide heikentäisi kohteen edustavuutta luonnon monimuotoisuuskohteena.

Jorvas

Esitetään, että

- kuvioille 578 ja 1377 osoitettuja toimenpidettä (harvennukset) tarkistetaan ottaen huomioon kuvion luontoarvot.

Kuviot ovat Jorvaksen luontoselvityksen mukaan luonnon monimuotoisuuden kannalta paikallisesti arvokkaita kohteita vanhemman kerroksellisen ja monipuolisen puuston ansiosta. Kuviot täyttävät METSO:n kriteerit. Luontoarvojen kannalta on perusteltua rajoittaa toimenpiteet korkeintaan tonttien reunapuustoon.

- kuviolta 579 poistetaan toimenpiteet tai viimeistään toimenpideohjelman laatimisvaiheessa tehdään selvitys, jossa rajataan liito-oravan elinympäristöalue ja sen ydinalue sekä määritellään tarvittavat yhteydet.

Alueella on Jorvaksen liito-oravaselvityksen perusteella liito-oravan ydinaluetta, lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ja muuta elinympäristöä. Vähintäänkin ydinalue on syytä jättää toimenpiteiden ulkopuolelle. Mikäli liito-oravan muulle elinympäristöalueelle ja kulkuyhteyksille osoitetaan toimenpiteitä, nämä on syytä suunnitella niin, että niiden soveltuvuutta liito-oravalle ei heikennetä ja ne kehittyvät liito-oravalle hyvin soveltuvina.

Järvelä (Perälänjärven länsipuolinen alue)

Esitetään, että

- kaikki kuviot osoitetaan hoitoluokituksessa talousmetsän sijaan ulkoilu- ja virkistysmetsäksi ja toimenpiteet suunnitellaan sen mukaisesti.

Alue sijaitsee tiiviin asutuksen läheisyydessä ja toimii ulkoilumetsänä.

- suunnitelmaan kirjataan, että alueelle osoitettuja toimenpiteitä tarkistetaan viimeistään toimenpideohjelman laadintavaiheessa niin, että tekeillä olevassa luontoselvityksessä esiin tulevat luonto- ja maisema-arvot otetaan huomioon.

Alue kuuluu Pohjois-Kirkkonummen liikennekäytävän osayleiskaava-alueeseen, jolla tehdään luontoselvityksiä vuonna 2019.

Kantvik

Esitetään, että karttalehden liito-oraville soveltuvilla kuvioilla tehdään viimeistään toimenpideohjelman laatimisvaiheessa liito-oravaselvitys ja se huomioidaan toimenpiteiden suunnittelussa.

Useilla karttalehden kuvioilla on tehty liito-oravahavaintoja ja alueella on lukuisia liito-oravalle soveltuvia elinympäristöjä.

Kirkkonummi

Esitetään, että ainakin kuvioilla 558-564 sekä 1406-1407 ja niiden ympäristössä tehdään viimeistään toimenpideohjelman laatimisvaiheessa selvitys, jossa rajataan liito-oravan elinympäristöalue ja sen ydinalue sekä määritellään tarvittavat kulkuyhteydet.

Ympäristönsuojeluyksikölle tehtyjen ilmoitusten mukaan kuviolla 560 ja sen ympäristössä on tehty liito-oravahavaintoja ja kuviolla 562 on kolopuu. Kuvioiden 1406 ja 1407 alueella on tehty liito-oravahavainto. Vähintäänkin ydinalue on syytä jättää toimenpiteiden ulkopuolelle. Mikäli liito-oravan muulle elinympäristöalueelle ja kulkuyhteyksille osoitetaan toimenpiteitä, nämä on syytä suunnitella niin, että niiden soveltuvuutta liito-oravalle ei heikennetä ja ne kehittyvät liito-oravalle hyvin soveltuvina.

Klemetinmäki

Esitetään, että

- kuviolle 354 osoitettua toimenpidettä (poinintahakkuu) tarkistetaan ottaen huomioon luontoselvityksen suositukset.
Navalanmäen ja Lemetin alueen luontotyyppi- ja kasvillisuusselvityksen mukaan kuvio täyttää METSO III-luokan kriteerit. Selvityksessä suositellaan jätettäväksi kuvio kehittymään luonnontilaiseen suuntaan. Pienaukottamalla ja jättämällä rungot maapuiksi olisi hyvä tuottaa lisää lahoppua ja parantaa haavan kasvuedellytyksiä.
- kuvioille 358 ja 359 osoitetut ylipuiden poistot poistetaan suunnitelmasta.
Vanhat ylispuumännynyt ovat maisemallisesti merkittäviä puita ulkoilu- ja virkistysmetsässä ja tarjoavat petolinnuille pesäpaikkoja. Kuviolla 358 on vanhoja kilpikaarnamäntyjäkin.

Kolsarby ja Lövkulla

Syväjärven eteläpuoliselta alueelta ei ole luontoselvityksiä, suunnitelmaan ei oteta kantaa tässä vaiheessa.

Kristiansberget

Esitetään, että kuvioille 1145, 1215, 1216, 1217 ja 1220 kirjattuja toimenpiteitä (harvennukset, poinintahakkuut) tarkistetaan ottaen huomioon alueelle suunnitellun luontopolun ja alueen sijainnin arvokkaan luonnonsuojelualuekokonaisuuden vieressä.

Volsin luonnonsuojelualueiden hoito- ja käyttösuunnitelmassa (2018) on suunniteltu luontopolku "Volsin metsäpolku", joka kulkee luonnonsuojelualueiden lisäksi näiden kuvioiden alueella. Kuviot on syytä jättää kehittymään luonnontilaiseen suuntaan. Kuviolla 1217 voi olla perusteltua poistaa yksittäisiä puita, jotka vievät tilaa tammien latvuksilta.

Kronokojsudden

Esitetään, että alueen kuviot osoitetaan hoitoluokituksessa talousmetsän sijaan ulkoilu- ja virkistysmetsäksi.

Alue on osoitettu voimassa olevassa hoitoluokituksessa osin luokkaan ulkoilu- ja virkistysmetsä ja osin luokkaan lähimetsä. Alue sijaitsee asutuksen vieressä maisemallisesti näkyvällä paikalla kalliokumpareella Storkanskogsundetin rannalla. Alueelle ei ole osoitettu suunnitelmaehdotuksessa toimenpiteitä.

Kurkisto

Esitetään, että

- kuvioilta 323 ja 325 poistetaan toimenpiteet tai viimeistään toimenpideohjelman laatimisvaiheessa tehdään selvitys, jossa rajataan liito-oravan elinympäristöalue ja sen ydinalue sekä määritellään tarvittavat kulkuyhteydet.
Kuvioiden läheisyydessä luonnonsuojelun alueen puolella on tehty liito-oravahavaintoja. Vähintäänkin ydinalue on syytä jättää toimenpiteiden ulkopuolelle. Mikäli liito-oravan muulle elinympäristöalueelle ja kulkuyhteyksille osoitetaan toimenpiteitä, nämä on syytä suunnitella niin, että niiden soveltuvuutta liito-oravalle ei heikennetä ja ne kehittyvät liito-oravalle hyvin soveltuvina.
- alueelta tehdään muutkin luontoselvitykset ja niiden tulokset otetaan huomioon suunnitelmassa.

Kuusela

Suunnitelmaluonnokseen ei ole kommentoitavaa alueen osalta.

Kyttlandet

Esitetään, että kuvioille 1359, 1360 ja 1363 osoitetut toimenpiteet (poimintahakkuut, harvennukset) poistetaan suunnitelmaluonnoksesta.

Jorvaksen luontoselvityksen mukaan kuvioiden puusto on vanhaa, kerroksellista ja monilajista ja kuviot täyttävät METSO:n kriteerit. Kuvioiden alue on selvityksessä luokiteltu luonnon monimuotoisuuden kannalta paikallisesti erittäin arvokkaaksi kohteeksi. Toimenpiteet heikentäisivät kohteen edustavuutta luonnon monimuotoisuuskohteena.

Laajakallio

Esitetään, että kuviolta 606 poistetaan toimenpiteet tai viimeistään toimenpideohjelman laatimisvaiheessa tehdään selvitys, jossa rajataan liito-oravan elinympäristöalue ja sen ydinalue sekä määritellään tarvittavat kulkuyhteydet.

Ympäristönsuojeluyksikölle on ilmoitettu kuviolla keväällä 2019 tehdystä liito-oravahavainnosta. Vähintäänkin ydinalue on syytä jättää toimenpiteiden ulkopuolelle. Mikäli liito-oravan muulle elinympäristöalueelle ja kulkuyhteyksille osoitetaan toimenpiteitä, nämä on syytä suunnitella niin, että niiden soveltuvuutta liito-oravalle ei heikennetä ja ne kehittyvät liito-oravalle hyvin soveltuvina.

Lamminjärvi

Alueelta ei ole ajantasaisia luontoselvityksiä, suunnitelmaan ei oteta kantaa tässä vaiheessa.

Lapinkylä

Alueelta ei ole ajantasaisia luontoselvityksiä, suunnitelmaan ei oteta kantaa tässä vaiheessa.

Lillberga

Suurimmasta osasta karttalehden kuvioiden aluetta ei ole tehty luontoselvityksiä - siltä osin ei tässä vaiheessa oteta kantaa suunniteltuihin toimenpiteisiin.

Esitetään, että kuviolle 227 osoitettua toimenpidettä (harvennus) tarkistetaan ottaen huomioon luontoselvityksen suositukset.

Hästhagenin ja Veikkolan urheilupuiston eteläosan luontotyyppi- ja kasvillisuusselvityksen mukaan kuvion eteläpää kuuluu arvokkaaseen luontotyyppikohteeseen. Selvityksessä suositellaan alueen jättämistä luonnontilaan. Ladun ja kuntoradan varrelta on perusteltua poistaa ulkoilijoiden turvallisuutta uhkaavia puita.

Långvik

Alueelta ei ole ajantasaisia luontoselvityksiä, suunnitelmaan ei oteta kantaa tässä vaiheessa.

Lövass

Suunnitelmaluonnokseen ei ole kommentoitavaa karttalehden kuvioiden osalta.

Masagård

Esitetään, että

- kuviolle 1005 ja 1250 kirjattuja toimenpiteitä (harvennukset) tarkistetaan. Kuvioiden alueella on Masalan ja Luoman liito-oravaselvityksen perusteella liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, ydinaluetta ja elinympäristöä. Suunnitellut harvennukset voisivat hävittää tai heikentää liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ja heikentää muuta keskeistä elinympäristöä. Kuviot täyttävät Masalan ja Luoman luontoselvityksen mukaan METSO I- ja II-luokan kriteerit. Suunnitellut harvennukset heikentäisivät alueen edustavuutta luonnon monimuotoisuuskohteena. Perusteltua on kaataa ulkoilijoiden turvallisuutta uhkaavat puut.
- kuviolle 1252 osoitettua toimenpidettä (harvennus) tarkistetaan. Kuviolla on osia, jotka täyttävät Masalan ja Luoman luontoselvityksen mukaan METSO I- ja II-luokkien kriteerit. Suunniteltu harvennus heikentäisi alueen edustavuutta luonnon monimuotoisuuskohteena.

Masala

Esitetään, että

- kuviolle 499 osoitettu toimenpidettä (harvennus) poistetaan suunnitelmaluonnoksesta. Kuvio on osa liito-oravan ydinaluetta Masalan urheilupuiston liito-oravaselvityksen mukaan. Kuvio täyttää METSO-ohjelman I luokan kriteerit Masalan ja Luoman luontoselvityksen mukaan. Esitetyt toimenpiteet voisivat heikentää liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ja liito-oravan ydinaluetta sekä alueen edustavuutta luonnon monimuotoisuuskohteena.
- kuviolle 503 ja 504 esitetyt toimenpiteet (poimintahakkuu, harvennus, pienpuuston hoito) tarkistetaan ottaen huomioon kuvioiden luontoarvot.

Kuviot täyttävät Masalan ja Luoman luontoselvityksen mukaan METSO:n I luokan kriteerit, ja ne ovat Masalan urheilupuiston liito-oravaselvityksen mukaan liito-oravan elinympäristöä. Esitetyt toimenpiteet heikentäisivät alueen soveltuvuutta liito-oravalle ja alueen edustavuutta luonnon monimuotoisuuskohteena. Ulkoilijoiden turvallisuutta vaarantavat puut on syytä poistaa.

Mjöländet

Alueelta ei ole ajantasaisia luontoselvityksiä, suunnitelmaan ei oteta tässä vaiheessa kantaa.

Myllykylä (Meikon pysäköintialueen läheiset kuviot)

Esitetään, että kuviolle 507 osoitettua toimenpidettä tarkistetaan ja kuvioluetteloon kirjataan, että kuvion alueella tehdään viimeistään toimenpideohjelman laatimisvaiheessa selvitys, jossa rajataan liito-oravan elinympäristöalue ja sen ydinalue sekä määritellään riittävät kulkuyhteydet.

Kuvion läheisyydessä on tehty havaintoja liito-oravista ja kolopuista. Kuviolla saattaa olla liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja sekä muuta ydinaluetta ja liito-oravan elinympäristöä. Vähintäänkin ydinalue on syytä jättää toimenpiteiden ulkopuolelle. Mikäli liito-oravan muulle elinympäristöalueelle ja kulkuyhteyksille osoitetaan toimenpiteitä, nämä on syytä suunnitella niin, että niiden soveltuvuutta liito-oravalle ei heikennetä ja ne kehittyvät liito-oravalle hyvin soveltuvina. Kuvion puusto on tasavälein istutettua kuusta. Mahdollinen kevyt harvennus olisi perusteltua tehdä epätasaisesti kehittämällä metsän luonnetta luonnonmetsän kaltaiseksi. Näin ulkoilijat pääsisivät luonnonmetsän tunnelmaan jo pysäköintipaikan ympäristössä.

Näseudden ja Nybacka

Esitetään, että suunnitelmaluonnoksen luontotietoja täydennetään Masalan ja Luoman liito-oravaselvityksen pohjalta.

Pentfall

Esitetään, että kuvioille 1253-1254, 1258-1264 ja 1296 osoitettuja toimenpiteitä tarkistetaan.

Kuvioiden alue on luokiteltu Masalan ja Luoman osayleiskaavojen luontoselvityksessä paikallisesti arvokkaaksi. Kuvio 1296 on liito-oravan ydinaluetta ja vähintäänkin sen ympäristö liito-oravan elinympäristöä.

Esitetään, että kuviolle 1296 osoitettu toimenpide (harvennus) poistetaan suunnitelmasta.

Kuvio on Masalan ja Luoman liito-oravaselvityksen mukaan liito-oravan ydinaluetta. Toimenpiteiden tekeminen ydinalueella saattaa hävittää tai heikentää liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ja muuta keskeistä aluetta.

Porkkala

Suunnitelmaan ei ole kommentoitavaa karttalehden kuvioiden osalta.

Rigårdsnäs

Esitetään, että

- kuviolle 1701 osoitettu harvennus poistetaan tai se muutetaan ylitieän nuoren puuston harventamiseksi.

Kuvio on todettu Lillkanskogin luontotyypin- ja kasvillisuusselvityksessä potentiaaliseksi luonnonarvokohteeksi. Selvityksessä suositellaan, että kuvio jätetään kehittymään luonnontilaiseen suuntaan. Ylitieän nuoren puuston harventaminen katsotaan mahdolliseksi luontoarvojen kärsimättä.

- kuviolle 1700 osoitettua pienpuuston hoitotoimenpidettä muutetaan niin, että kaikki kuviolla olevat iäkkäät ylispuumännyt sekä haavat jätetään kaatamatta.
Kuviolla olevat iäkkäät männyt ovat merenrantametsässä arvokkaita maisemapuita ja tarjoavat petolinnuille pesäpaikkoja.
Haavat rikastuttavat alueen puulajistoa ja tarjoavat elinympäristön useille huomionarvoisille lajeille.
- kuviolle 1708 osoitetut hakkuut muutetaan korkeintaan ylitieheen nuoren puuston harvennukseksi, maapuut ja huonokuntoiset puut jätetään korjaamatta ja tien varren huonokuntoiset puut katkotaan pötkelöiksi.
Kuviolla on Lillkanskogin luontotyyppi- ja kasvillisuusselvityksen mukaan potentiaalia arvokkaaksi luontokohteeksi, ja selvityksessä suositellaan kuvion jättämistä kehittymään luonnontilaiseen suuntaan harventaen mahdollisesti ylitieheää nuorta puustoa. Pötkelöt ovat tärkeitä monille kolopesijälinnuille, hyönteisille ja käävälle.

Råtallen

Suunnitelmaan ei ole kommentoitavaa karttalehden kuvioiden osalta.

Siikajärvi

Esitetään, että

- kuviolle 152 ja 154 osoitettuja toimenpiteitä (harvennukset) tarkistetaan huomioiden Siikarannan luontotyyppi- ja kasvillisuusselvityksen suositukset.
Kuvio on Siikarannan luontotyyppi- ja kasvillisuusselvityksen mukaan luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokas luontotyyppikohde, joka täyttää METSO:n II-luokan kriteerit. Selvityksessä suositellaan, että kuvio jätetään kehittymään luonnontilaiseen suuntaan, voimakkaita harvennuksia ei tehdä eikä maapuita tai huonokuntoisia puita korjata pois. Tonttien ja teiden läheltä voidaan kaataa puita, jotka jätetään maapuiksi. Jos pienpuustoa hoidetaan, suositellaan lehtipuiden suosimista. Pienaukotuksella voidaan parantaa haavan uudistumista.
- kuviolle 197, 199 ja 206 esitettyjä toimenpiteitä (harvennukset) tarkistetaan huomioiden Siikarannan luontotyyppi- ja kasvillisuusselvityksen suositukset ja liito-oravan esiintymisen.
Kuviot täyttävät Siikarannan luontotyyppi- ja kasvillisuusselvityksen mukaan METSO III-luokan kriteerit, ja selvityksessä suositellaan niiden jättämistä kehittymään luonnontilaiseen suuntaan sekä maapuiden ja huonokuntoisten kuusien jättämistä korjaamatta pois. Ylitieheää nuorta kuusta voidaan poistaa.
- kuviolle 196 suunniteltua toimenpidettä (harvennus) tarkistetaan huomioiden Siikarannan luontotyyppi- ja kasvillisuusselvityksen suositukset.
Kuvio on Siikarannan luontotyyppi- ja kasvillisuusselvityksen mukaan luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokas kohde, joka täyttää METSO:n II-luokan kriteerit. Selvityksessä suositellaan, että kohde jätetään kehittymään luonnontilaiseen suuntaan ja maapuita tai huonokuntoisia puita ei korjata pois.
Ylitieheää nuorta puustoa voidaan harventaa suosien lehtipuita.
- kuviolle 198 suunniteltua toimenpidettä (harvennus) tarkistetaan huomioiden Siikarannan luontotyyppi- ja kasvillisuusselvityksen suositukset.
Kuviolla on Siikarannan luontotyyppi- ja kasvillisuusselvityksen mukaan luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokasta luontotyyppikohdetta ja kuvio täyttää muutoin METSO:n III-luokan kriteerit. Selvityksessä suositellaan alueen jättämistä kehittymään luonnontilaiseen suuntaan. Ylitieheää nuorta puustoa voidaan harventaa suosien lehtipuita.

- kuviolla 204 ja 207 suunniteltuja toimenpidettä (harvennukset) tarkistetaan huomioiden Siikarannan luontotyyppi- ja kasvillisuus selvityksen suositukset.
Kuvio on Siikarannan luontotyyppi- ja kasvillisuus selvityksen mukaan luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokas luontotyyppikohde. Selvityksessä suositellaan alueen jättämistä kehittymään luonnontilaiseen suuntaan. Ylitiheää nuorta puustoa voidaan harventaa suosien lehtipuita. Pienaukotuksella voidaan parantaa haavan uudistumista.
- karttalehden kuvioilla tehdään liito-oravaselvitys ja suunnitelmaa tarkistetaan sen tulosten pohjalta.
Ympäristönsuojeluyksikölle on ilmoitettu alueella viime vuosien aikana tehdyistä liito-oravahavainnoista. Vähintäänkin ydinalue on syytä jättää toimenpiteiden ulkopuolelle. Mikäli liito-oravan muulle elinympäristöalueelle ja kulkuyhteyksille osoitetaan toimenpiteitä, nämä on syytä suunnitella niin, että niiden soveltuvuutta liito-oravalle ei heikennetä ja ne kehittyvät liito-oravalle hyvin soveltuvina.

Skolberget

Suunnitelmaan ei ole kommentoitavaa karttalehden kuvioiden osalta.

Solåker

Alueelta ei ole ajantasaisia luontoselvityksiä, suunnitelmaluonnoksessa osoitettuihin toimenpiteisiin ei oteta tässä vaiheessa kantaa.

Stockholmsmossen

Esitetään, että karttalehden kuvioille osoitettuja toimenpiteitä tarkistetaan niin, että luonto- ja maisema-arvot otetaan huomioon.

Karttalehden kuvat kuuluvat alueeseen, jolla tehdään Pohjois-Kirkkonummen liikennekäytävän osayleiskaavaan liittyvät luontoselvitykset vuonna 2019. Kuvio 120 on luokiteltu Uudenmaan liiton koosteraportissa (Uusimaa-kaavan 2025 luontoselvityskohteiden 2017-2018 maakunnallinen arvo) maakunnallisesti arvokkaaksi luonnonympäristöksi.

Storå kern

Alueelta ei ole ajantasaisia luontoselvityksiä, suunnitelmaluonnoksessa osoitettuihin toimenpiteisiin ei oteta tässä vaiheessa kantaa.

Stormossen (Pilvijärven eteläpuoliset metsät)

Esitetään, että alue osoitetaan hoitoluokituksessa talousmetsän sijaan ulkoilu- ja virkistysmetsäksi ja kuvioille suunniteltuja toimenpiteitä tarkistetaan huomioiden alueella tehty luontoselvitys.

Kunta on ostanut alueen vuonna 2011 etuosto-oikeudella yhdyskuntarakentamista sekä virkistys- ja mahdollisia suojelutarkoituksia varten. Kunnanhallitus on todennut vuonna 2018 valituksessaan alueelle myönnetystä malminetsintälupahakemuksesta, että alue toimii nykytilanteessa nimenomaan virkistysalueena, joka tarjoaa ihmisille luontokokemuksia ja luonnonrauhaa. Läntisen kuntakeskuksen, Pikkalanlahden, Kantvikin ja Pippurin luontoselvityksen mukaan suunniteltujen toimenpiteiden kohteena olevat kuvat ovat luonnonsuojelun kannalta paikallisesti arvokkaita kohteita. Toimenpiteet

heikentäisivät alueen edustavuutta luonnon monimuotoisuuskohteena. Ekologisten yhteyksien tarkastelun perusteella alue on osa tärkeää ekologista yhteyttä. Alueella on luonto- ja maisema-arvojensa puolesta hyvät edellytykset luonnonsuojelualueeksi.

Strömsby

Esitetään, että kuviolle 1639 suunniteltua toimenpidettä (harvennus) tarkistetaan.

Vuonna 2010 tehdyn liito-oravaselvityksen mukaan kuvion alueella Strömsbyntien tuntumassa on tehty liito-oravahavainto ja liito-oravan elinaluetta ja kuvion kautta kulkee mahdollinen liito-oravan kulkuyhteys.

Ekologisten yhteyksien tarkastelussa (2014) kuvio on määritelty metsäiseksi yhteydeksi, joka toimii heikkona yhteytenä liito-oravalle. Kyseessä on osa keskeistä Upinniemen ja Meikon välistä yhteyttä. Kuviota on syytä kehittää niin, että se toimii jatkossa hyvin ekologisena yhteytenä mm. liito-oravan kannalta.

Svalbo

Alueelta ei ole ajantasaisia luontoselvityksiä, suunnitelmaluonnoksessa osoitettuihin toimenpiteisiin ei oteta tässä vaiheessa kantaa.

Svartvik

Alueelta ei ole ajantasaisia luontoselvityksiä, suunnitelmaluonnoksessa osoitettuihin toimenpiteisiin ei oteta tässä vaiheessa kantaa.

Tallbacka

Esitetään, että

- kaikki karttalehden kuviot osoitetaan hoitoluokituksessa ulkoilu- ja virkistysmetsään ja toimenpiteet suunnitellaan sen mukaisesti.
- suunnitelmaan merkitään, että alueelle osoitettuja toimenpiteitä tarkistetaan viimeistään toimenpideohjelman laadintavaiheessa niin, että tekeillä olevassa luontoselvityksessä esiintyvät luonto- ja maisema-arvot otetaan huomioon.

Alue sijaitsee tiiviin asutuksen läheisyydessä ja toimii ulkoilumetsänä. Alue kuuluu Pohjois-Kirkkonummen liikennekäytävän osayleiskaava-alueeseen, jolla tehdään luontoselvitykset vuonna 2019.

Tinaäkern

Esitetään, että kuviolle 1205 osoitettu toimenpide poistetaan suunnitelmaluonnoksesta.

Kuvion itäosa on Masalan ja Luoman osayleiskaavan luontoselvityksen mukaan paikallisesti erittäin arvokas kohde, joka täyttää osin METSO:n I- ja II-luokan kriteerit. Toimenpide heikentäisi kuvion edustavuutta luonnon monimuotoisuuskohteena.

Masalan ja Luoman liito-oravaselvityksen (2018) mukaan kuvion alue on liito-oravan elinympäristöä ja se on rajattu suurimmaksi osaksi liito-oravan ydinalueeksi.

Torvsströmossen

Esitetään, että karttalehden kuvioille osoitettuja toimenpiteitä (hakkuut) tarkistetaan.

Suunnitelman hakkuukuviot on luokiteltu suurimmaksi osaksi Uudenmaan liiton koosteraportissa (Uusimaa-kaavan 2025 luontoselvityskohteiden 2017-2018

maakunnallinen arvo) maakunnallisesti arvokkaaksi luonnonympäristöksi. Karttalehden kuviot kuuluvat alueeseen, jolla tehdään vuonna 2019 luontoselvitykset liittyen Pohjois-Kirkkonummen liikennekäytävän osayleiskaavan laatimiseen.

Veikkola

Alueelta ei ole ajantasaisia luontoselvityksiä, suunnitelmaluonnoksessa osoitettuihin toimenpiteisiin ei oteta tässä vaiheessa kantaa.

Vols

Alueelta ei ole ajantasaisia luontoselvityksiä, suunnitelmaluonnoksessa osoitettuihin toimenpiteisiin ei oteta tässä vaiheessa kantaa.

Ängsdal

Alueelta ei ole ajantasaisia luontoselvityksiä, suunnitelmaan ei oteta tässä vaiheessa kantaa.

Öberget

Suunnitelmaluonnokseen ei ole kommentoitavaa karttalehden kuvioiden osalta.

Ödesängen

Esitetään, että

- kaikki karttalehden kuviot osoitetaan hoitoluokituksessa ulkoilu- ja virkistysmetsään ja toimenpiteet suunnitellaan sen mukaisesti.

Alue sijaitsee tiivistyvän asutuksen vieressä ja on osa Keskusmetsää.

- kuvioille 520, 525, 551, 1319 ja 1320 osoitettuja toimenpidettä (harvennukset, erikoishakkuu) tarkistetaan.

Kuviot on luokiteltu Jorvaksen luontoselvityksessä 2012-2013 paikallisesti arvokkaaksi/erittäin arvokkaaksi. Osa kuvioiden alueesta täyttää METSO:n kriteerit. Toimenpide heikentäisi kuvioiden edustavuutta luonnon monimuotoisuuskohteina. Alueella on kolopuita ja liito-oravalle soveltuvaa aluetta, ja aivan sen vieressä on Jorvaksen liito-oravaselvityksessä rajattu liito-oravan asuttama esiintymä. Perusteltua on kaataa ulkoilijoiden turvallisuutta uhkaavat puut.

